

Landet lär #58 Vad får vi för pengarna? Om den gemensamma jordbrukspolitiken 2023-2027

Då ska vi släppa in vår föreläsare, Andreas Mattisson.

Ska vi se om vi kan få på kameran också där. Där har vi dig. Så, du är ju biträdande avdelningschef på Jordbruksverket och ska alltså presentera Sveriges strategiskaplan som har skickats till EU kommissionen för godkännande.

Känner du dig redo Andreas? Absolut. Jättebra. Tack Sara. Hoppas jag hörs och syns väl, annars får avbryta mig Sara och jag vill också från min sida hälsa alla välkomna och tacka för att nitar er tid att vara med. Jag kommer att berätta om regeringens förslag till strategiska plan som har lämnats över till EU kommissionen och flera av er som kanske har varit med på de sakråd som regeringen och näringsdepartementet höll inför ett par veckor sedan, kommer att känna igen en del av de här bilderna jag visar. Men förhoppningsvis är det ändå en del information som de kanske har som kanske känns nytt för er och ni får givetvis möjlighet att se de frågor som kommer in i chatten besvaras och jag har ett gäng kollegor som sitter i chatten. Ska försöka svara på flera av de frågorna som kommer in från er och sen kommer jag ju också att svara på en del av de frågorna som Sara samlar ihop här och jag oavsett om ni får en fråga. Besvaras den inte i dag så kommer vi att ta med alla de frågorna som ställs in i det kommunikationsarbete som vi löpande driver på Jordbruksverket, så att vi kan förhoppningsvis komma ut med med bättre information hela tiden utifrån de behov som finns, och jag kommer att själv av förstälige skäl inte kunna se chatten. Jag är synskadad, så jag ser inte chatten, men Sara kommer att ställa de frågorna till mig som kommer in. Flera av dem i alla fall. Och jag tänkte börjehär egentligen bara. Och eftersom vi är ganska bred målgrupp och är den strategiska planen och det enklasvaret på den att den strategiska planen är ett stort dokument som i praktiken är ett avtal mellan medlemslandet Sverige och EU och det avtal om hur vi i Sverige ska nyttja alla de pengarna som finns inom CAP:s gemensammajordbrukspolitik. Vilka stöd vi ska använda, vad vi ska satsa, vilket strategier och mål stödnivåer och så vidare och så vidare. I en ganska hög, detaljgrad och den strategiska planen omfattar både det som i dag kallasdirektstöden till jordbruket, marknadsstöden till jordbruket och det som vi idag kallar Landsbygdsprogrammet .Alla de delarna finns med i den strategiska planen.

Och om vi börjar komma in på nästa bild här Sara så ska jag berätta lite om de utgångspunkterna vi på Jordbruksverket har haft i vårt arbete. När vi har tagit fram förslaget till den strategiska planen och i mångt och mycket skulle jag vilja säga ändå säga att regeringen har valt att gå på flera av dem förslagen som vi har kommit med.

Det som har varit väldigt viktigt för oss är att få en enklare och mer fokuserad politik, och det är för att vi har erfarenheter bakåt där vi ser att politiken har varit väldigt spretig. Målstyrningen har försvårats, administrationen har försvårats och målgrupperna ser ganska stora Otydligheter i den politiken som levereras och vi vill att politiken fokuserar mer på livsmedelsstrategin och miljömålen och att man kan hantera andra delar av det som har legat i landskapet utanför CAP.

Vi har också jobbat väldigt hårt utifrån devisen att konkurrenskraftigt hållbara företag, det förutsätter också att man är miljömässigt hållbar och vice versa. De här två delarna står inte i motsats till varandra. De hänger ihop och går hand i hand, och vi har jobbat väldigt hårt utifrån den devisen.

Vi behöver förstärka jordbrukets kunskaps- och innovationssystem och brygga över den klyfta som vi upplever finns mellan forskning och företagens kunskap. Förenkling kan vi aldrig sluta att jobba hårt för. För den här politiken är komplex och upplevs komplex både av lantbrukare och andra stödmottagare och också av oss myndigheter.

Införande i tid är viktigt. Gör man för stora förändringar är det risk för förseningar och förseningar är aldrig bra, vare sig för myndigheter. Men framför allt är det inte bra för företagen som förväntas ha ett intresse av att söka de där den som finns i strategiska planen och blir det för stora förseningar så långsiktigt drabbas måluppfyllelsen

De behöver ha en rimlig omställning och långsiktig attraktivitet i stöden också. De här stöden bygger på ett långsiktigt förtroende från lantbrukarna och det måste man ha med sig när man gör de här förändringarna.

Avslutningsvis, något som jag vill trycka extra hårt på är resultatstyrning och det här är någonting som man kanske inte har så mycket om, men det är en stor förändring i eu:s politik, någonting som kallas ett fint begrepp. Genomförandemodellen en ny genomförande modell, och det innebär att den har lite perspektivet att politiken ska inte i lika hög grad vara regelstyrt, utan det ska vara resultatstyrt och det kommer att finnas högre krav och utökade

möjligheter att följa politiken och den de resultat som den ger år för år och att anpassa stöden utifrån den. Det om resultaten som den ger.

Vi tar nästa bild och den här bilden ger en summering av budgeten för den här politiken och den totala budgeten för den strategiskaplanen, alltså båda pelarna. Den är drygt 60 miljarder och av dem så utgör 35 miljarder. Och det som ligger inom pelare 1, vilket är alltså direkt större makt, har stöd och 25 miljarder ligger inom pelare 2, vilket är det som i dag kallas landsbygdsprogram.

Det går inte riktigt att förstå regeringens beslut fullt ut utan att säga vad är de också har gjort på nationell nivå. Regeringen har valt att föreslå att man lyfter ut pengar ur CAP nationella pengar som nationell medfinansiering och lägger det och hanterar det helt och hållet nationellt. Vissa delar av politiken och jag ska återkomma lite till detta, men det här hänger mycket ihop också med det som vi själva har varit väldigt måna om från Jordbruksverket. att man inte kan lägga allting i CAP, utan det kan vara effektivare att hantera saker utanför CAP.

Vi tar nästa bild och här ser ni målen som ligger till grund för den här politiken och här ser man bara eu:s mål. Vi har ju ett mål som handlar om smartmotståndskraftig jordbrukssektor som säkrar livsmedelsförsörjning. Vi har ett mål om miljö, klimat och förvaltningen av våra naturresurser och där har vi ett mål om att stärka den socioekonomiska strukturen på landsbygden. Sen har också den här bilden ser ni också det som regeringen vill lyfta fram när det gäller nationella ambitioner? Man trycker väldigt mycket på generationsväxlingen man trycker på livsmedelsproduktionen aktiv brukare. Vi hoppar in på nästa bild. Och nu ska jag gå igenom de här tre målen som finns på EU nivå, och då börjar vi med det här första målet som handlar om smart motståndskraft i jordbrukssektor för livsmedelsförsörjning och här handlar det mycket om konkurrenskraft och att stärka jordbrukets inkomster.

Och ska man sammanfattade förändringarna som gör sin strategiska planen här så är det ett än ett förslag om en ganska rejäl höjning av det investeringsstöd som riktar sig till jordbruket. Även ett höjt kompensationsstöd. Och höjda stöd för kunskap, innovation och samarbete.

Man föreslår också att en del pengar avsätts helt nationellt för att skapa ett kunskapsnav för Animalieproduktionen. Det här handlar mycket om att stärka eller brygga över den klyfta som finns mellan forskning och företagens kunskap.

Nu har vi kvar ett nötkreatursstöd och det finns kvarett grundläggande inkomststöd, det som brukar kallasgårdsstöd. Och om vi tårnåsta bild så kan ni se de här.

stöden eller åtgärderna lite mer i detalj. Här finns fem kolumner och det visar vilken typ av stöd, den visar vem som är mottagare, vem är målgruppen för de här stöden? Ni ser också vilka förändringar som görs i de här stöden jämfört med hur det ser uti dag. Ni ser hur stor budget det är för stöden. Vissa budgetar i euro, andra i kronor. Det finns ett skäl till det som jag inte ska fördjupa mig i. Men ni ser också att vilken pelare av jordbrukspolitikerna som här olika stöden tillhör. Gårdsstödet är ju det största stödet till jordbruket och det här är ju för att säkra jordbrukets inkomster och mildra de här variationerna som kan uppstå i inkomster mellan åren. Här är den stora förändringen i reformen som beslutas på EU-nivå att man ska föra över pengar från gårdsstödet till miljö- och klimat ersättningar, och därför blir det också en minskning av gårdsstödet som är nästan i 25 procent.

Det finns ett antal andra föreningar som ingår här. Bland annat föreslås det här också på grund av av EU regelverket och en omfördelning av stöd från 10 procent av stödet av 60.000euro ska omfördelas till andra delar av pelare ett, alltså andra stöd som ingår i den här pelaren så de riktigt höga stödnivåerna kommer att trappas ner. Det som tidigare kallades förgröningsstöd försvinner och det kommer att bli ett grundläggandekrav, något som kallas grundvillkor för att över huvud taget komma ifråga för de här stöden. Stödriktorna som har varit en administrativ utmaning både för företagen och för myndigheterna kommer att avvecklas helt och hållet, vilket är en förenkling. Vi kommer att ha ett nötkreatursstöd som uppgår till det maximala tillåtna från eu:s sida, 13 procent av den summa EU-pengar som finns i pelare ett.

Det stödet kommer se ungefär ganska likt ut det som finns i dag. Det är ett stöd som går till nöt som är äldre än ett år. Kompensationsstödet är ett stöd som kompenserar jordbruk som finns i så kallad mindre gynnade områden där det är av naturbetingade skäl svåra att bedriva ett effektivt jordbruk och här görs framförallt görs det en förstärkning av det här stödet med nästan 20 procent. Det sker också en utjämning av vissa trösklar mellan olika jordbruksföretag som finns inom det härstödet. Det är en del andra förändringar i omräkningsfaktorer för för djuren.

Investeringsstödet Jordbruket. Här handlar det mycket om stöd till djurstallar, växthus och odlingstunnlar. Även inom rennärigen och annan utrustning som krävs för en hållbar livsmedelsproduktion. Och det här stödet kommer i stora

drag att fungera ungefär som det gör i dag. Skillnaden är att stödnivån kommer att sänkas till 30 procent. Däremot kommer stödtaken i de allra flesta områden i landet att höjas. Det kommer att vara ett högre stödtak i norra Sverige och något lägre stödtak i södra Sverige och unga jordbrukare har möjlighet att få ett högre stödtak.

Vi kan ta nästa bild Sara. Och här fortsätter vi att titta på de åtgärder som finns om mål 1 och de här stöden som finns uppradade här. Det är det som kallas marknadsstöd. Stöd åtminstone stödet till producentorganisationer för fruktoch grönt. Och här är det alltså de företag som är anslutna till producentorganisationen som kan komma ifråga för de härstöden. Här är inga jätteförändringar, möjligen en viss inriktning. Större fokus på miljö och klimat inom det här stödet. Det finns ett stöd till biodlingssektorn och där är en storförändring att budgeten förstärks väldigt mycket och här är det en. Ett bredare palett av insatser som kan komma ifråga. För stödet är också en bredare palett av möjliga stödmottagare som vem som kan söka stöd för de här olika insatserna som på ett eller annat sätt att förstärka denna sektor. Sen har vi då en post som heter kunskap, innovationsstöd och samarbete. Egentligen är det här en hopslagning av tre olika stöd, men grundläggande är syftet att på något sätt stärka kunskaps innovation systemen i jordbruket och här görs en rejäl förstärkning.

Och som jag nämnde också så kommer det pengar utanför den strategiska planen. Sitt kunskapsnav av animalieproduktion Det finns även förstudier och piloter delvis genomförda redan nu, som vill utvidga vår användning av det här metoden om att upprätta kunskapsnav för att på något sätt förstärka och brygga över klyftan mellan forskning och företagens kunskaper. Vi tar nästa bild, Sara. Nu lämnar vi mål ett att komma in på miljö och klimat och förvaltningen av våra naturresurser.

Och om man ska summera det här området kan man säga att det är en höjd ambition när det gäller vatten, vård och natur betesmark. I förslagen som finns det finns också ett antal nya åtgärder eller nya inslag i åtgärderna och det som framför allt ska lyfta fram ett nytt stöd för precisionsjordbruk, ett stöd till bevattning, dammar och ett stöd till mellan odlingar mellangrödor för kolinlagring. Utöver det görs ett antal förenklingar och ett antal höjningar i de ersättningsnivåer som lämnas i de här olika ersättningarna. Om vi tar nästa bild så hoppar vi in och dyker ner lite i de olika stöden som finns inom det härmålområdet, och jag ska börja med en del av dessa så kallade eco shemes eller ettåriga Miljöersättningar i jordbrukspolitikens förstapelare. Och här finns tre olika stöd som ska bidra till att minska växtnäringsläckaget, öka

kolinlagringen och förbättra markbehörigheten och ett par av de här känner ni igen det är odlingar av fånggrödor då för att minska växtledningsläckaget? Och det är vår bearbetning och båda de här insatserna kommer förutom att de kommer att vara ettåriga så höjer vi ersättningsnivåerna i de här ersättningarna.

Detta är ett område där anslutningarna har varit lite för låg, tyckte vi i nuvarande politik, och det här behövs för att vi ska kunna nå de miljömålen som är uppsatta. Den tredje delen är mellangrödor det här som jag sa då ett nytt, ett nyttstöd och det handlar om att öka kanin lagringen. Man kan få 13 hundra kronor per hektar för att odla de här mellan grödorna.

Om vi fortsätter så som jag också nämnde finns ett nytt stort positions jordbruk och det här går ju helt enkelt utpå att att man ska anpassa den näring som tillförs för att den ska matcha grödan behov. Och det handlar mycket om att hushålla med näringen för miljöns skull då, och stödet kommer att lämnas för att man ska göra med markhanteringar av växt, odlingsplaner och växtnäringsanalyser. Gödselanalyser delvis för att man ska ha bevuxen mark runt fältbrunnar och på sin jordbruksmark, och man kommer att kunna få 250 kronor per hektar för det här stödet.

Dessa större har nämnt är ju geografiskt avgränsade till områden där de miljötmaningarna är som störst och det är framför allt nitratkänsliga områden som det handlar om. Och för mellangrödor är den en devisen annan geografisk avgränsning. Alla de här ersättningarna är ettårigaåterigen, och jag vill fortsätta med stödet till ekologiskt jordbruk som i dagsläget är att få stöd i lantbruksprogrammet och slås ihop till ett. Nu har vi ett omställningsstöd för att produktionsstöd. Nu blir det ett stöd.

Och förutom att den här ersättningen gör som till en ettårig ersättning så görs det vissa förändringar i regel. Reglerna för ersättningen, djurstödet kopplat till åker kommer att höjas, men djurersättningen för djur kopplar till betet tas bort helt och det ska man se i ett sammanhang där betesmarksstödet kommer att höjas och det kommer jag återkomma till. Det jag vill nämna när det gäller just de här ettåriga ersättningarna tillsammans med direktstöden i pelare 1 det vill säga gårdsstödet, stödet till unga nötkreaturstöd så kommer stöd nivåerna att kunna variera mellan de olika åren. Det finns ett intervall de kommer att variera mellan. Som framgår i den strategiska planen och varför de kommer att variera? Jo det beror på hur många som ansluter sig och det beror också på växelkursfrågor. Om vi går över till mer

vi är kvar i samma bild Sara. Vi går över till de femåriga ersättningarna så vill jag nämna Skyddszonerna. I dag går att få stöd för Skyddszoner och anpassade skyddszoner och skyddszonerna utmed vattendrag de anpassade skyddszonerna anläggs då på ett fält och här är den. Jag fick två stora förändringar. Det ena är att skyddszonerna man kan få ersättning tio meter i den strategiska planen. I dagsläget är det 20 meter.

När det gäller de anpassade skyddszonerna så höjs ersättningsnivån ganska rejält med 7000 kronor och här är ett par mål av inte helt enkelt har haft

en stor anslutning och det innebär en väldigt stor merkostnad att anlägga den här typen av zoner mitt på ett fält för jordbrukaren. Nu kan vi ta nästa bild och då fortsätter jag med flera olika miljöersättningar. Vi har en egen skötselersättning för våtmarker och dammar som kommer i princip vara oförändrad jämfört med hur den här satsningen såg ut idag.

Sedan har vi en stor ersättning då för betesmarker och slotterängar och här görs ett antal justeringar. Det finns delar här som lyfts ut och kommer att hanteras helt nationellt. Det gäller restaurering av betesmark. Till exempel gällermyslotter i norra Sverige och ett antal av de komplementen som har funnits som kan få starta inom betesmark och slotterängar.

Det finns kvar sju markklasser och fyra komplement i den strategiska planen.

En stor förändring som görs om är att de villkor, specifika villkor som har fastställts för varje åtagande kommer att tas bort och istället kommer att införas generella skötselvillkor, som ger en förenkling och en större förutsägbarhet för brukarna. Det kommer också att kombineras med en förstärkt satsning på rådgivning som riktar sig mot de här brukarna som har marker med särskild avärden och särskilt behov av skötsel, framför allt om.

Sen görs det ganska ordentliga ersättningshöjningar på betesmarkerna av slåtterängarna.

Vi fortsätter och så finns det kvar ett ersättning för fåbod som i stora drag kommer att vara ganska oförändrad jämfört med idag.

Det kommer att finnas kvar en ersättning för hotade husdjursraser så det här handlar om lantraser, får, get, fjäderfå, nöt och gris. Och nyheten här är väl egentligen att fjäderfå ingår och att det görs en deljusteringar uppåt när det gäller ersättningsnivåerna.

Om vi tar nästa bild så kommer vi in fortfarande inom 02 miljö och klimat. Nu är vi inne mer på projekt och investeringar kopplat till miljö och här görs en kraftig höjning av budgeten för vattenåtgärder handlar framför allt om våtmark och dammar, men kan även vara andra insatser på vattensidan.

Det kommer att finnas ett stöd för kalk, filt och diken i samband med täckdikning och här satsas ganska mycket pengar, inte bara på kalkfilterdiken, men just för att utöka täckdikningen som är eftersatt i svenskt jordbruk.

Sedan har vi bevattnings dammar som är ett helt nytt stöd och det här är ett resultat som kommer egentligen efter torkan 2018 där vi såg väldigt tydligt att här finns ett behov av att göra någonting där klimatanpassningsåtgärd som kan ha ganska många fördelar, och här kommer det vara möjligt att få 30 procents stöd för att anlägga en bevattningsdamm.

Sen har vi kunskap, innovationsstöd och samarbete där det också ger oss en förstärkning, och här måste man också säga att den här nivån, tillsammans med det faktum att det plockas ut en del pengar 450 miljoner totalt sett utåt CAP och läggs nationellt som hanteras för att jobba med växtskydd och Greppa näringen. Avslutningsvis vill jag nämna att det gör sen särskild satsning på biologisk mångfald i slättbygder på hundra miljoner kronor. En pott pengar som kommer att hanteras av Jordbruksverket och vi kommer att behöva återkomma med mer information om hur det här kommer att fungera.

Vi tar nästa bild och nu är vi inne på mål 3, vilket ger oss att förstärka den socioekonomiska strukturen på landsbygden, och om man ska summera de förändringarna som jag så är det mycket kopplat till generationsväxling. Både ersättning budget, höjning av regeländringar djurvälstånd som förstärks, ersättningsnivåmässigt och ett nytt stöd för diversifiering och livsmedelskedjan. Och om vi ska dyka ner lite i de åtgärder som finns i mål 3 kan vi ta nästa bild Sara. Och när det gäller de stöden som riktar sig till just unga jordbrukare så görs en regelförändring i de inkomststöd till unga som finns i dag där man unga upp till 200 hektar kan få ett extra stöd. I dagsläget är det 90 hektar som gäller. Det finns ett statsstöd som fåren förstärkning, pengamässigt där både heltids- och deltidsbrukare kan få ersättningen 150.000 kronor eller 300.000 kronor.

Sen har vi Leader som är en lokalt led utveckling kallas det idag, och det handlar ju om att

göra lokala insatser för den allmänna landsbygdsutvecklingen med ett underifrånperspektiv där LAG-grupper tar fram lokala strategier som ska peka ut vilka behov som finns till olika satsningar lokalt. Och här är vi ju inne i en process där vi försöker att få till stånd lokalt utvecklingen Leader ska täcka hela landet. Det är 1,7 miljarder som avsetts vilket är en liten ökning jämfört med lokalt ledd utveckling i dag.

Den stora skillnaden med lokalt ledd utveckling är att det kommer att genomföras en fond, och det är just i CAP strategiskaplan som kommer inte att finnas lokalt värdeutveckling inom fiske, regional och social fond. Så vill jag nämna det här nya stödet som egentligen är en hopslagning av delvis, tio tidigare stödet, diversifiering och förädling när vill säga. Och här är fokuset på hela livsmedelskedjan och ni som har jobbat med det här länge vet ju om att det funnits tidigare förädlingsstöd har också funnits ett stöd för till företag för ökade jobb. Det här är en hopslagning av de två stöden alltså, men med inriktning på just livsmedelskedjan och besöksnäringen.

Vi tar nästa bild. Och det fortsätter vi inom det här tredje målområdet. Där har vi även här kompetensutveckling och samarbetsinsatser som kopplat till mat och besöksnäring.

Vi har djurvälståndersättningar till mjölk, får och gris där det görs höjningar i ersättningsnivåerna.

Och då tänkte jag att vi tar nästa bild och nu har jag gått igenom stöden som finns i strategiska planen på de här tre olika målområdena. Och nu tänkte jag gå in lite på vad som händer framåt.

Och som ni vet är ju detta ett förslag från regeringens sida och det förslaget har lämnats över till EU-kommissionen. Nu pågår en diskussion och en förhandling och en dialog med kommissionen om vad de kan acceptera i det här förslaget, och vi väntar oss att kommissionen kommer att komma in med frågor och behov av kompletteringar under våren har både löpande men även formellt där man pekar ut vilka vilka frågor som kommissionen kräver att vi komplettera med. Det tror vi kommer hända under våren här i mars april. Sen kommer vi att behöva svara på de frågorna från svensk sida och sen räknar vi med att kommissionen kommer att godkänna den strategiska planen efter hösten. Och det som är viktigt att tänka på är att allt det jag har redovisat nu, det är ju inte klart. Det här är ett regeringsförslag och det står en stor milstolpe, ett steg på vägen, men det är inte färdigt än. Dessutom har vi ett antal EU-regelverk som inte är färdigfärdiga än, och det handlar mycket om detaljer i det

stora hela, men likväl ligger ofta bekymmerna i detaljerna. Så det är viktigt att vi har med oss att EU-reglerna är inte färdiga. Sen kommer det att behövas en nationell förordning och det kommer att behövas föreskrifter

som vi jobbar med nu parallellt. Vi kommer att behöva bygga IT-system, vilket vi också jobbar med från Jordbruksverket sida tillsammans med länsstyrelserna.

Så att det är en resa här under året, men målet är ju att vi ska införa den här politiken 2023. Om vi tar nästa bild.

Så kan ni få en samlad bild av hur kommunikationen och dialogen kommer att se ut härunder året och vi jobbar kan man väl säga det i fyra spår nu med kommunikation och dialog. Och det ena spåret är ju med den här kanske man ska kalla formella samverkande har vi givetvis skickat föreskrifter på remiss. Vi har möten med övervakningskommittén för den strategiska planen som överenskommelsen består av organisationer och myndigheter. Vi haren förenkling som finns inrättad som vill stämna av olika delar med. Sen har vi också Landsbyggsnätverket. I dagens övning är ett exempel på den typen av kommunikation där Landsbyggsnätverket ordnar olika typer av aktiviteter där vi kan få ut information, förståelse och kunskap, men också ha en dialog och ta hand om frågor som finns. Förutom den strategiska planen.

Sen har vi givetvis också en samverkan med stödmyndigheterna i det utvecklingsarbete som vi har på jordbruksverket och det är ju framförallt länsstyrelserna givetvis är ju med i det här arbetet, men vi har även Sametinget, Skogsstyrelsen som är större myndigheter.

Och slutligen har vi med vårt traditionella kommunikationskanal, vilket är ju webben framför allt, men vi jobbar också med bloggar och sociala medier. Om vi tar sistabilden här så vill jag ändå lämna er med länken till där ni kan hitta information om den strategiska planen och om de olika stöden som finns i den strategiska planen. Och vi kommer att löpande uppdatera den här informationen både utifrån vad som händer när det gäller EU-regelverk,

också utifrån om det sker ändringar i den strategiska planen till följd av den här dialogen som finns med kommissionen. Vi kommer också att uppdaterakommunikationen här utifrån de frågor vi får in, både här och i andra sammanhang där vi har dialog med intressenter. Det finns ju givetvis frågor som vi inte kan svara på idag, som avgörs i föreskrifter till exempel som inte är färdiga.

Och det finns säkert också frågor som vi inte har utrett färdigt och som inte ingår i den strategiska planen. Men där vi behöver bli tydligare så att lägg den här länken på minnet eller i era bokmärkesfält så kan ni gå in där och kikatill och från så får ni en uppdaterad bild. Och får ni inte svar där och får fan inte svar i chatten i dag eller för mig så går det alltid att kontakta oss, givetvis bilateralt på Jordbruksverket. Jag tror min e-postadress finns i presentationen sen.och med det lämnar jag över ordet till dig Sara.

Tack så mycket för det Andreas

Nu ska vi se. Jag ser att det rasslar till i chatten här och jag tänkte bara säga att den här länken. Ni kommer få ett mejl i eftermiddag med prestationen och en länktill inspelningen av det här webinarier och då kastar vi med länken till Jordbruksverkets web också- Vi kör igång med frågorna här. Indie undrar om hurrimlig omställning och långsiktig attraktivitet går ihop med punkter om resultatstyrning.

En mycket bra fråga. Jag skulle vilja säga så här och vi har brottats med den här frågan under flera år nu när vi har jobbat med utredningar inför den här reformen, att stabilitet har varit ett viktigt, ett viktigt begrepp för oss att vi kan inte ändra i stödsystemen för mycket för då äventyrar det här förtroendet som vi är beroende av. Samtidigt måste ju politiken ta kliv framåt. Vi har ju miljö- och klimat- utmaningar framför oss. Vi behöver ökalivsmedelsproduktionen, behöver stärka kunskapsinnovations-systemen, men vi är klokare idag än var vad vi var i går.

Så svaret på frågan är att det är nog en hela tiden en avvägning. Sen tycker inte jag att resultatstyrning alltid innebär att man måste göra förändringar i det som möter kunden. Ibland kan resultat styrning också handla om att vi behöver görainsats och kommunikativa insatser. Vi behöver göra extrarådgivningsinsatser, vi kanske behöver göra insatser inom ramen för Landsbyggsnätverket och så vidare. Jättebra, hoppas det var svar på frågan där. Vi hoppar vidare med en fråga från Gunilla. Hon undrar Hästnäringen förlorar som andra av bland annat gårds-stödet. Men finns det något i reformen som ger näringen plus höjda ersättningar för naturbeten? Något fler åtgärder? Spontant är det justbetesmarker som jag skulle vilja peka på och om mina kollegor kommer på något annat får de gärna skriva det i chatten, men det är väl just där jag kan. Jag kan peka på hästnäringen.

Men gå vidare. Josefin frågar Är strukturkalkningen borttagen? I så fall varför och hur rimmar det med den höjda ambitionen i vattenvårdsfrågan? Andreas,

kan du kommentera det? Ja, det är en väldigt bra fråga och svaret är ja. Den ingår inte i den strategiska planen och riktig tvarför och de överläggningar som låg till grund för det kan jag inte redogöra för, utan det är en fråga som måste tas med näringsdepartementet. Men jag misstänker att det hänger ihop med vad som görs nationellt och om det finns någon av mina kollegor som vet mer om detta får ni gärna skriva in i chatten. Det är det jag kan säga i dagsläget. Vi går vidare med en fråga från Sofia: Har ni siffror på hur budgeten per år förändras för rovdjursavvisande stängselrespektive restaurering av betesmarker? När det blir nationella i stället för ersättningar inom CAP. Höjd, minskad eller i princip oförändradbudget? Det är också en bra fråga, men tyvärr har jag inte svaret, utan det måste vi nog återkomma kring och det blir en diskussion tillsammans med näringsdepartementet och de andra myndigheterna som förfogar över dem ersättningarna. Jag kan inte svara på den frågan i dag. Jag ser att det kommer en massa fler här. Vi går vidare. Erik undrar: Det är många som sökt stöden till Idrotts och friluftsanläggningar respektive kultur och natur miljöer i vårt län. Vad hänvisar vi den målgruppen nu? Man kan väl säga så här att när det gäller de här mer landsbygds- inriktade, de som inte direkt har med jordbruket och göra, så är ju kanalen för allmän landsbygdsutveckling, det kommer vara lokalt ledd utveckling framåt i den strategiska planen. Och sedan utöver det är det ju olika former av nationella insatser man kan vända sig till, nationella stödordningar. Bra, vi går vidare här, det kommer massa frågor.

Susanne undrar ifall regeringsbildningen tar tid i höst. På vilket sätt kan det påverka starten av införande av nya CAP? Ja, jag önskar jag visste svaret på den frågan. Givetvis kan en regeringsombildning och ett riksdagsval alltid påverka all politik. Vi jobbar stenhårt för att politiken ska införas 2023 och vi tror att måluppfyllelsen för de olika delarna vi vill uppnå inom ramen för politiken är beroende av att vi kommer igång snabbt. Jag är ganska övertygad om att politikerna, oavsett politiskt parti, också är ganska medvetna om det.

Nu har du fått spåna lite in i framtiden också, Andreas

Vi ska se här, vi har en fråga. Malin frågar Kommer greppa näringen att bara hanteras nationellt?

Nej är svaret. Delar av greppa näringen kommer att hanteras nationellt och det är de delarna mest stödjande delarna som ligger på Jordbruksverket och de pengarna läggs nationellt på Jordbruksverkets förvaltningsanslag. Regeringen har helt enkelt bedömt att det är där de hör hemma och inte som ett stöd inom CAP. Men det är den stora verksamheten, rådgivningsverksamheten den

finansieras fortsatt från CAP. Det går bra att ställa frågor i chatten under tiden här. Vi rasslar igenom så många som vi hinner i ska se här. Vi hade fått en till hästnäringens fråga: Är alla typer av investeringsstöd för hästnäring inom diversifiering eller kan det finnas sådana som ligger inom Investeringsstödet för ökad konkurrenskraft?

Jag är får ärligt erkänna att jag är lite osäker på just hur hästnäringen kommer in, i synnerhet när det gäller stödet för diversifiering och och livsmedelskedjan. Och antingen får mina kollegor i chatten svara på den frågan. Annars tycker jag den väldigt bra fråga som vi får ta med oss och helt enkelt ser till att vår information blir tydligare kring just hästen. Jättebra, vi får se någon i chatten villkommentera det där. Vad hade vi mer för frågor? Finns det något stöd eller projektstöd som kan användas för att främja ökad användning av svenskt kött i restaurangnäringen och färdigmats- industri i stället för importerat kött? De flesta av dessa företag finns i stadsmiljö. Förstår du frågan där?

Ja, det är en bra fråga. Men min bild är att det finns ingenting som utesluter den här typen av projekt. Sedan är det svårt att svara exakt på om den verksamheten ryms, men det finns exempelvis pengar för samarbetsprojekt inom det som vi kallar målområde tre, där man skulle kunna tänka sig insatser som som drar mer åt den riktningen eftersom det handlar om just att förstärka livsmedelskedjan. Och fokuset inom område tre är just på hela livsmedelskedjan också. Så jag utesluter inte det även om jag kan inte lova att just den här insatsen i stadsmiljöer skulle kunna få. blir garanterad ett stöd från CAP. Bra tack för svaret!

Vi ska se här. Det kom en till fråga här. Fortsätt gärna som sagt och ställa i chatten. Det handlar om investeringsstöd för diversifiering och utveckling av livsmedelskedjan. Kommer det bara bli tillgängligt för företag i landsbygden eller kommer det beviljas livsmedelsföretag i tätort eller stad som använder lokala råvaror?

Jag kommer att hänvisa den frågan till mina kollegor i chatten och jag får hoppas de kan svara på den. Jag tror jag vet svaret. Nej, vi vågar inte chansa och kan inte dem i chatten svara på den frågan så är det också en väldigt bra fråga som vi behöver förtydliga på vår webb.

Jättebra, det blir en del att uppdatera på webben där. Vi har fått en till fråga: Finns det risk att målgrupper som vill genomföra miljöåtgärder hamnar mellan stolarna, till exempel privat hästverksamhet?

Lite osäker på om jag förstår frågan rätt, men det är väl återigen hästnäringens roll här som vi får ta med oss.

Ja, och se om vi kan bli tydligare i vår kommunikation och hästnäringarna kan komma in här, men jag är lite osäker på det att falla mellan stolarna. Men det vi får ta den frågan med oss är Jättebra. En annan fråga: Finns det något krispaket inom nya CAP som kan nyttjas vid extrema situationer som till exempel nu vid det tuffa ekonomiska läge som gröna näringarna och andra landsbygdföretagare befinner sig i, eller något alternativ till krispaket.

Nej, det finns inte i den strategiska planen finns ju inte ett krisstöd, utan om man nu skulle vilja göra något krismässigt så kan ju ett medlemsland alltid välja att lyfta in internationella pengar i en strategisk plan som med finansiering och öka upp budgeten, men då är att få del av de pengarna på de åtgärder som finns i den strategiska planen. Sen finns det en krisreserv på EU-nivå

som har en slags reserv som har en del pengar och som medlemsländerna kan söka pengar från när det gäller kris och min jag är ingen expert på detta, men min bild är att den krisreserven är väldigt

Det krävs väldigt, väldigt mycket för att den ska användas och det är väldigt sällan den kommer i fråga. Jag kan inte minnas när den användes sist. För svensk del åtminstone.

Nej, jättebra. Det skrivs mycket i chatten, men jag tror att dina kollegor är effektiva på besvara grejer där också. Vi ska se, vi har en fråga till dig, Andreas:

De som odlar vall är stora förlorare i detta förslag. De som odlar ekologisk vall förlorade tillägget ekologiskvall förra programperioden. Nu förlorar de också vallstödet. Vad har du för kommentar där? Min kommentar är egentligen attvallen är ju viktig. Den är viktig för kolonlagringen, för att vi ska ha ett varierat landskap och så vidare. Men vi ser ju inte att en vallsättning ger så stor effekt när det gäller att utöka arealen odlad vall.

Dessutom är vall- ersättningen en väldigt krånglig ersättning bara för brukare och för myndigheter. Vi ser ju hellre att den effekt som vi vill åt här nås bättre genom att förbättra förutsättningar för animalieproduktion än genom att ge ett direktstöd till vall. Och det tycker jag att det finns inslag av på olika håll i den strategiska planen. saker som kan förbättra förutsättningar för animalieproduktion. Jättebra, tack för det svaret.

Då hoppar vi vidare: Indie undrar, varför finns det över huvud taget en arealbegränsning i stödet till unga jordbrukare? Att ha en maxgräns för ansagd areal prioriterar deltidjordbrukare framför heltidjordbrukare. Vad har du för kommentar där, Andreas?

Jag har väl egentligen ingen. En bra fråga, nu höjs det från 90 till 200 hektar och det kan man säkert diskutera vad är den rimligagränsen? Jag kan inte redogöra exakt var varför man landade på 200hektar här. Men är det en bra fråga. Men jag har ingen kommentar.

Nej, många bra frågor som trillar in.

Thomas undrar, och han flaggar att det här kanske är en svår fråga, men hur bedömer du ambitionen i CSP för klimatåtgärder? Väldigt många åtgärder är ju brett definierade och inte enbart klimatsatser. Kunde man gjort mer och i så fall vilka insatser bedömer du kunde ha förstärkts? Jag tror när vi tittade på vilka möjligheter som finns eller fann i den strategiska planen i regelverket för att göra nya satsningar på klimatsidan och förstärka klimatarbetet så landade vi ganska mycket i slutsatsen att det finns åtgärder som på ett eller annat sätt hanterar de utsläppskällor som kommer från jordbruket. Och vi såg inte de här quick fix enkla åtgärderna, enkla nya stöd som kan, som kan ta ett helt nytt grepp på klimatsidan utan vi sa i stället att lösningen är nog att framför allt titta på att förstärka budgeten för de delarna som är kopplat till klimat, vilket jag tycker man gör. Sedan är det ju en del nyheter i den strategiska planen som är kopplat till klimatomställningen är ju en sådan, bevakningsdammar till exempel är en klimatanpassnings- fråga och annat också.

Jättebra, tack för det! Vi har en fråga från Jenny: Varför tas eko-ersättningen för betesmarker bort?

Jag kan ju egentligen bara redogöra för det svaret som näringsdepartementet gav på sakrådet när den här frågan ställdes. Den har ställts till oss också. Men jag tror man måste se den, den förändringen måste man se i sammanhanget att ersättningen för betesmarkerna höjs ganska ordentligt i den strategiska planen, och även den gynnar ju den ekologiska produktionen. Så måste man också komma ihåg att ekostödet ekologiska stödet, kompenserar enbart för merkostnaderna och då måste det handla om ganska stora merkostnader för att det ska motivera ett särskilt stöd. Tack för den kommentaren.

Nästa fråga: Är tak i investeringsstödet konkurrenskraft en svensk konstruktion eller från EU? Om den är svensk, vad är då motivet när samtidigt stödprocenten sänks?

Jag kan redogöra lite kort för min bild och så får minakollegor i chatten komplettera vid behov men när det gäller investeringsstöd att stödnivån sänks

och att stödtaket höjs, det är egentligen en konstruktion som vi tycker rimmar mycket mer med att uppnå en högre livsmedelsproduktion. Vi ser inte att stödnivån i sig har varit den stora begränsande faktorn för att verkligen satsa med hjälp av investeringsstödet utan det har varit stödtaket som i stora delar av landet har legat betydligt lägre än det vi föreslår. Det är som vi föreslår som stödtak det är helt och hållet en svensk konstruktion. Här alltså finns en full frihet från svensk sida för att sätta stödtaken och då har vi ett stödtak och jag tror att det är 2,4 eller 2,5 miljoner i södra Sverige och 3,5 någonting sådant, ni får ta siffrorna lite med en nypa salt, men någon miljon mer i norra Sverige.

Bra, en fråga om urvalskriterier som du kanske kan kommentera: I urvalskriterierna som är tänkta framöver har man någon sorts tanke kring att identifiera kluster eller är frågan utanför det här forumet? Jag är inte säker på att jag förstår frågan om kluster, men jag kan säga att arbetet med urvalskriterier ingår inte i den strategiska planen, utan EU kräver att vi har urvalskriterier, men de ska inte godkännas av EU, utan de jobbar vi med parallellt och de kommer att tas upp för den strategiska planens övervakningskommitté senare under året, och sen kommer de beslutas av vår generaldirektör på Jordbruksverket. Men det är en separat process nationellt.

Bra, då har vi rätt ut det. Vi ska se om det kommer in några frågor. Jag ser att det skrivs en massa i chatten här. Vi får se om det är något som chattmoderatorn kansnappa upp. Här har vi en: För den högre nivån för unga i investeringsstödet krävs det att man är nystartad eller räcker att man är max fyrtio år.

Sådana enkla frågor som inte jag kan svara på.

Jag hänvisar till chatten om möjligen någon där kan exakt den. Jag vill inte svara fel här, men där finns det givetvis ett svar. Det är bara så inte jag som kan det. Kanske någonting som uppdatera på hemsidan och så där sen.

Här har vi en: Kan man verkligen säga att betesmarksersättningen höjs rejält och därmed ska kompensera för att andra ersättningar försvinner?

Nivån har varit samma i väldigt många år, men kostnaderna ökar mycket. Har du för kommentar där, Andreas?

Ja, jag håller inte riktigt med om att ersättningen har varit samma under många år. För det har gjorts höjningar här under slutet av programperioden landsbygdsprogrammet och vi ser ju även om vi har en ganska god anslutning i dag till dessa ersättningar så ser vi ju framåt att det behövs även en rejäl höjning för att vi ska upprätthålla skötseln på långsikt. Vi har inte sett det som att betesmarkerna är den åtgärd som vi använder för att kompensera för andra stöd som försvinner, utan det är ju för att nå de effekterna vi vill åt med att ha de här betesmarkerna kvar och skötta på rätt sätt.

Jättebra och med de orden får vi faktiskt börja runda av det här webinariet. Du får beröm i chatten, Andreas, för att du ändå kan svara på så många frågor som vi kastar på dig.

Vi ska se här. Jag och ni kommer ju som sagt uppdatera er webb med det som behövs och ni sparar ju ner alla frågor som kom in här i chatten. Och din mailadress Andreas kommer alldeles strax upp i bild också, så att den som vill kontakta Andreas med en egen fråga kan göra det. Och som sagt, i eftermiddag så kommer jag skicka ut ett mail med Andreas presentation och länken till Jordbruksverket och lite så där så har ni det mer också. Då säger jag tack till dig, Andreas, för att du kom till oss i Landet lär. Tack så mycket!